

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és irodahivatal:
Székhely: 2. Telefonszám 124

Szerkesztésért felelős:
ÖZV. DR. KISS PÁLÉ.

Alapította:
DR. KISS PÁL.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HÉLYBEN:
Félévre 18 K — f. | Egy hóra 1 K 80
ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDEKRE:
Félévre 14 K — f. | Egy hóra 2 40 f

Csernovic eleste előtt.

Csapataink diadalmas előnyo- mulása.

Saját tudósítónk telefon jelentése.

Diadalmas előnyemuló csapatunk Csernovicet az utolsó nagyobb várost melyet még az oroszok megszállva tartották több oldalról körüzárták és így eleste csak órák kérdése. Egyébként Tarnopolból le a Putna szakaszig mindenütt sikeresen haladunk előre. Csapataink a Zbuert átlépve már orosz földön kergetik a megvert és teljesen demoralizált orosz hadsereget.

Galíciai sikoreink hatása Pétervároft

A Daily Maily írja: Arra a hírre, hogy egész Galícia elveszett az oroszokra nézve, a pétervári katona és munkástanács azonnali segítséget kért az antant szövetségeseitől. Mikor Tarnopol elestének híre kiderült, a tanácsban olyan jelenetek zajlottak le, mint még soha.

Elsülyesztett angol cirkáló.

Az angol admirális jelenté: Az Ariadne esztornahajót torpedólovás elsülyesztette. Harmincnyolc ember kivételével, akit a robbanás ölt meg, minden tiszt és a teljes személyzet megmenekült. Wolf ügynökség jelentette tegnap, hogy július 26-án Steinbrinck kapitány vezetésével egy német tengeralattjáró elsülyesztett egy Diadem típusu hajót.

A hagyma és zöldség for- galmának szabályozása.

A polgármester hirdeteméne.

Petrovics György h. polgármester ma a zöldség és hagyma forgalmának szabályozása ügyében következő hirdeteményt tette közzé:

A m. kir. ministeriumnak 2400-1917. M. E. sz. rendelkezés, a zöldség, főzelékfélék és gyümölcs forgalombahozatalb tárgyában.

1. §.

A m. kir. ministerium a háber esztára szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendel:

A közérdekből vagy kivételre beszerzendő friss és bárminő módon konzervált zöldség főzelékfélék és gyümölcs beszerzésének és a beszerzett készletek forgalombahozatalának intézésére Zöldség és Gyümölcsforgalmi Intéző Bizottság (az alábbiakban röviden: Intézőbizottság) alakítatik.

Azt, hogy az Intézőbizottság hatásköre milyen friss és konzervált zöldségcsoportokra, főzelékfélékre és gyümölcsnemekre s mely feltételek alatt terjed ki, a bizottság javaslatára a földművelésügyi miniszter és a pénzügyminiszter illetve a konzervált cikkek tekintetében a kereskedelemügyi miniszter hozzájárulásával Országos Közélelmezési Hivatal elnöke állapítja meg.

Az intéző Bizottságnak az elnökön felül tagjai: belügyi, a földművelésügyi, honvédelmi, a kereskedelemügyi és a pénzügyminiszternek, vala-

mint az Országos Közélelmezési Hivatalnak egy-egy kiküldöttje, továbbá a mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi érdekképviseleteknek és szakegyesületeknek köréből, ugyancsak Budapest székesőváros és más városok képviselői előjából az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke által kinevezett tagok. Az Intézőbizottság tagjai díjazást nem kapnak.

A bizottságot a hatóságokkal és a harmadik személyekkel szemben az elnök, illetőleg helyettese képviseli. Az elnök az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke nevezi ki. Az elnök hatáskörét és a bizottság működését az egyrend szabja meg. Az ügyrendet a bizottság állapítja meg és az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke hagyja jóvá.

Az Intézőbizottságnak olyan határozata, amely ellen valamelyik miniszternek, vagy az Országos Közélelmezési Hivatalnak képviselője érvényt emel az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke elé terjesztendő és csak az ő jóváhagyása után hajtható végre. A jóváhagyáshoz, ha valamelyik miniszter képviselője emel érvényt, az illető miniszter hozzájárulása s kikörmény.

2. §.

A katonai igazgatás és a polgári lakosság szükségletére valamint a kivételre beszerzendő zöldség, főzelékfélék és gyümölcs beszerzésével kapcsolatos teendőket az Or-

székes Közélemezési Hivatal elnöke s a földművelésügyi miniszter hozzájárulásával nyilvános számadásra kötelezett egy társaságot bízhat meg amely a jelen §-nak megfelelően nyeresékedés kizárásával a jelzett célra alakul. A társaság alapszabályainak és módosításuknak érvényességéhez az Országos Közélemezési Hivatal elnökének jóváhagyása szükséges. Az alapszabályok a kereskedelmi törvény (1875. XXXII. t. c.) rendelkezéseiről eltérnek.

Az előbbi bekezdésben említett megkötést az Országos Közélemezési Hivatal elnöke csak abban az esetben adhatja meg, ha:

1. a társaság alapszabályai kimondják, hogy az igazgatóság elnöke és vezérigazgatóját, valamint az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjainak felvételét az Országos Közélemezési Hivatal elnöke nevezi ki;

2. a társaság alapítási terveze és alapszabályai kimondják, hogy a társaság a jelen rendelet hatályának tartalmára alapul és a hatály megszüntetésével, vagy előbb is az Országos Közélemezési Hivatal elnöke által megállapított időn belül elszámolni tartozik;

3. a társaság alapítási terveze és alapszabályai kimondják, hogy: a) az évi osztalék a befizetett részvényre 5 százalékat nem haladja meg;

b) a felszámolás befejeztével a társaság terhének fedezése és a befizetett alaptőkének visszatérítése, valamint a befizetett alaptőke összegénél a tényleges befizetésekről a visszatérítésig felvett — a kifizetett osztalékok által nem fedezett — évi 5 százalékos kamatoknak megtérítése után fennmaradó feleleg a miniszterium által megjelölt közcélokra lesz fordítandó.

A társaság a Magyar szent korona országainak egész területén vásárolhat a jelen rendelet hatálya alá eső cikket.

3. §.

Az, hogy a magyar szent korona országainak területén kívül eső helyre mely zöldség, főzelék és gyümölcs mennyiségű szállíthatók az Országos Közélemezési Hivatal elnöké-

nek és amennyiben a vámköltségre szállításon van szó, a pénzügyminiszternek jóváhagyásával az intéző bizottság állapítja meg.

Az intéző bizottság 2 §-ban említett társaság javaslata alapján megállapítja a legmagasabb árakat, amelyekkel a termelő zöldségért, főzelékért és gyümölcsért követelhet és mely a aktuál magasabb árak a termelő részére nem fizethetők. Az intéző bizottság állapítja meg azokat a szabványokat is, amelyekkel a nagykereskedelmi forgalomban követelhető ár az említett árakat meghaladhatja.

Az Országos Közélemezési Hivatal elnöke állapítja meg az intézőbizottság, illetőleg a 2 §-ban említett társaság közvetítésével eladott mennyiségek után szedhető jutalék mértékét.

Az intézőbizottság által legmagasabb árak tekintetében tett rendelkezések hatályos lépéséig az Országos Közélemezési Hivatal elnökének jóváhagyása szükséges.

4. §.

A katonai igazgatás és polgári lakosság szükségletének biztosítására és kielégítésére az intézőbizottság által elrendelt intézkedéseket a második §-ban említett társaság fogva veszi és általában mindenképpen elogat tenni tartozik a zöldség főzelék és gyümölcs forgalom lebonyolítása körében az intéző bizottság vagy az Országos Közélemezési Hivatal elnöke által tett rendelkezéseknek.

5. §.

A mezőgazdasági termények, liszt keményítő és egyes mezőgazdasági terményekből előállított ipari termékek szállításával és vasúton, hajón vagy gépkocsin történő szállításokhoz szükséges igazolványokról 4531—1916. M. E. szám alatt kiadott rendeletben (lásd a Budapesti Közlönyök 1916. évi december hó 24. napján megjelent 297. számában) foglalt rendelkezések megfelelően kiterjesztések az Országos Közélemezési Hivatal elnöke által meghatározandó fajta és mennyiségű nyers vagy feldolgozott (konzervált) zöldségre, főzelékre és gyümölcsre, azzal az eltéréssel, hogy a szállításokhoz szükséges igazolványokat a jelen rendelethez

mellékel mintá szerint az Intéző bizottság állapítja ki.

A szállítási igazolvány azokban az esetekben, amelyekben a fenn álló jogszabályok szerint a szállításhoz kivételi engedélyt nem kell kérni.

6. §.

Aki a jelen rendelet értelmében megállapított legmagasabb árakat magasabb árú követel vagy elfogad, amennyiben a cselekménye súlyosabb büntető rendelkezésben nem álltok, kiküszöbölve el és 6 hónapig terjedő elzárással, valamint 2000 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mértéke, melyet a teljes cselekményével illetéktelenül elér, az alkalmazandó pénzbüntetés kétszeres koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felel meg összegig terjedhet.

Ama készlet tekintetében, melyre nézve a kiküszöbölve elvették, a törvény értelmében elkerülésnek van helye. A rendőri büntető eljárás során elkerülendő készlet értékének egytizede a fellejtést illeti a többi része a fellejtési költségek levonásával a rekvizitokat segély alapja javára fordítandó.

E kiküszöbölve elv miatt az eljárás a közg. hatóságok, mint rendőri büntető bíróságok, a székes fővárosi állam rendőrség működési területén pedig a m. kir. állam rendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Olcsó kukorica a hizlalóknak.

Makó vezérlésének biztosítása.

Petrovics György dr. h. polgármester közli velünk a következőket:

A vármegyei alispán ur a közfogyasztás ellátására 500 mm. oszves tengerit becsajított a város rendelkezésére más termékszányként 45 koronán.

Ez a mai viszonyok között igen ritka és kedvező körülmény, valamint a városunkban már is nagy mértékben tapasztalható és természetesen főleg egyre erősebben jelezt kezdő zsir és diszkrétus hiány indokolta fennsok, hogy a város a mosi áresen álló magán hizlalóhelyek valamelyikének igénybevételevel sertés hizlaló állítson be.

Nizetem szerint egyelőre 80 darab sertés volna kihizlalandó amelyek lakosság már félki zott állapotban voltak be vásárolandó, úgy hogy azoknak október és november hó napokra kihizlalva lehetne a közfogyasztásra felhasználni.

A rendelkezésükre álló kukorica gazdaságos felhasználása, a zsir és sertéska hiány csökkentése tessék indokolta a főterjesztésemet, ami mellett szól még az a körülmény is, hogy ha város a hizlalással elég jelentékeny haszonra is lehetne szert, a kikészítési pedig, amely a hizlalással tud gadaatlanul együtt jár, a sertésok bevásárlásánál és tartásánál kifejező gazdaság és érvényesség mellett a mihi munka lehetne redikálni.

Készfogva tisztelttel javas lom, méltóztatásuk kimondani, hogy a város az állami or 6 m. részét által rendeltetett becsajított tengerit sertésnek városi kezelésben való kihizlalására használja föl. — egyelőre 80 darab sertést vásárol erre a célra s a sertések megvételével, a hizlaló telep megszerzésével, a személyzet pótlásával s általában az szem vezetésével és felügye letével a polgármester ellen őrzéss mellett a gazdasági egyeztetélyt bizza meg.

Hozzabérbe kiadó

50 katasztrális kiténi minőségű tanyaföld — járanda — egy az apátfalvai határban 2 tanya épülettel és hozzá való mllékkelhelyiségekkel hérbé adandó hagyva alá. Értekez

Vorbó Andrásal Apátfalva, Mares utca 15 ház szám.

NAPI HIREK

A Népbank új igazgatója.
P. Ethardt Vilmos augusztus elsőjével átvette a márkói Népbank igazgatását. Augster János pedig megvált a Népbankban folytatott működési köréről. Az új igazgató hinek közgazdasági és más képességei köztudományok bizonyára a legteljesebb virágzás és fejlődés felé fordítva emeli ezt az intézetet, amely alaplétkéje után itélve egyike Máké legnagyobb pénzintézeteinek.

A főispán új szíve. Justh Jánosné urasé főispánunk neje július 29-én látogatta meg a kerkházban a bevonulás alkalmából szerencsétlenül járt Kocsis Mária 10 éves árvaleányt és számára 40 koronát, szemkivál letétele helyezett 60 koronát az igazgatóság által megjelölt segély betétek támogatására. Hírhírű családtevérti közelettel nyilvánítja az igazgatóság.

Templom énekharang bemutatkozása. A márkói izraelita hitközség néhány héttel ezelőtt Kacsó Adolf főkéntterrel találta be a Waisz Áramin elhatározása folytán árszedésbe jutott kőzetet. Az új kőzetet elhelyezték az új harangszékbe a templom énekharangjaitól és az egészben egyházi darabokra hasonlított. Ez a jól szervezett és helyesen betanított énekharang hétfőn este 8 órakor tartandó istentisztelet keretében mutatkozik be először.

Nőtisztviselők köréből. A nőtisztviselők Országos Egyesületének titkára, Miklós Szidónia f. hó 5-én vasárnap délután 4 órakor a kereskedők együlete helyiségében levő otthonunkban előadást tart, melyre nőtisztviselő tagtársainkat és mindazokat a hivatalnokokat, akiket érdekel és akik csoportunkba még beiratkozva hivatásunkat pontos időben leendő részvételre azonnal meghívom. Kulcsár Borbála, a márkói egyesület elnöke.

Szeptember 1-től lesz drágább a vasal.

Már jelentették, hogy az államvasutak saját jövedelmeinek fokozása céljából egy az ára mint a személy díjszabás lényegesen felemelik.

A tarifaszabás mérve még nincs megállapítva, szakértőkben azonban úgy tudják, hogy az emelkedés árakategóriák szerint 30 százaléktól 50 százalékig fog terjedni. Ami a személy díjszabásról, arról egy szó az információk, hogy a vitelét az I osztályban 100, a másodikban 75 és a harmadik osztályban 50 százalékkal fogják emeltetni.

Az új tarifákat a kormány hír szerint szeptember 1-én lépteti életbe.

REGÉNY.

Egy világváros rajzai. (1970)

142. fejezet. A gyermekgyilkos.

— De miért dobta a gyermeket a tengerbe, ha már meg volt halva? kérde.

Berta a nyomasztó éjszakával felelt:

— Nem volt már pénzem a temetésre! El akartam temetni magam, csak hullásként! Magam is végigtem, egyenget is egy kisét valami ede, de —

El neked elhallgatott.

A kapitány hiteltelen gondolatok. A becsületét tartotta és vissza! A rendőrségnek hivatalos még a gyermek ártalmát is előlmi ha lehet — most azonban mégis hallgatott a kapitány.

Mintha elismerte volna magában, hogy ennek az asszonynak talán mégis lenne némi megismeretése a becsületéről.

Igy télt egy perc. A kapitánynak hirtelen sembe jutott a kötelesség s kinyugodva magát gondolatokból, így szólt:

— Nem tudta én azt, hogy tiltott cselekményt követ el?

— An asszony vállat vont.

— Uram, az én állapotomban már nem gondolhatok bűnösnek az ember. Én talán már egyáltalán nem is gondolok. Ragadja át a végeket, mint magával lehettem áldozat! Örvényből érvénybe sodorja át az ár és nincs megállás míg én az ár és nincs megállás míg én az ár és nincs megállás

Modern higiénikus szépségápolás (kozmetika)

Müller Adolfné Máké, Róday utca 40

Szappan, májaltás, miltászes, polidónas arctól minden bűnt eltávolít, ráncos, öregedő bőrt hirtét arctól simává, lágyá tesz

Müller Adolfné

Eladó föld a város alatt

Városban 6 hold, Erőteljesen 2 " Hírhírűen 1 " Erőteljesen lehet:

Iritz Mihály

9 és fél hat. hold föld

Cím a kisközségben.

Kereskedelmét végzett kasszacsoporthoz

Bluck Samu cég.

Gyakorlattal bíró előnyben

A Mákéi Összevétel Együtársaságának elnöke, Bluck Samu cég.

Zálogintézkete

A legelőrevezetéshez kapcsolódó elintézkedésekkel kapcsolatban a Mákéi Összevétel Együtársaságának elnöke, Bluck Samu cég.

Eladó ház.

Meskó utca 38. szám alatti ház szabadkiszől örökösre adó.

Brania színház

Szombaton augusztus 4-én. Az óvad két utolsó előadása

Dorrit lampol

Vigj. három felvonásban.

Főszereplő: Dorrit Veiseler

Vasárnap este 8 órakor egy előadást tartunk. Kezdetek 8 órakor.

Sz. László Plébánia-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőzzen teljes!

Kénes hővíz forrásnak természetesen forrása 42°C, kénes hőforrások már 300 év óta használatban. A fürdőházban a kőszén, szénhidrogén, nátrium-szulfid és más kénes anyagok vannak. A fürdőházban a kőszén, szénhidrogén, nátrium-szulfid és más kénes anyagok vannak.

Pattay Ferenc

adatja, hogy nála állandóan aranymentes heremagot lehet kapni, egy kisnyelven, mint egyben. Ártaozni lehet a Váradi-utca végén, déli felében.

Kiadó föld.

A Bálna levé 4 tartály fanyaföldem a város levé tartályával s összes épületekkel f. év október 1-től egy évre hagyni akar. Kezdetek 8 órakor.

